

Förändringens landskap

Under några år förändrades allt. Och utvecklingen fortsätter. Redan som ung grabb i Malmberget gick Erik Holmstedt runt och fotograferade miljöerna omkring sig. Hade inga större tankar om varför, men motiven lockade.

Då, mellan 1969 och 1978, förändrades Malmberget drastiskt. Bebyggelsen hade vuxit fram kring gruvdriften, nu påverkade brytningen hela samhällsbilden. Centrala byggnader tömdes, sprängdes, revs eller flyttades. Gator stängdes av och människorna fick ändra sina invanda rörelser och anpassa sina liv efter nya villkor. Som barn hade Erik Holmstedt bokstavligt talat lekt på gruvkanten. Som tonåring registrerade han förvandlingen genom sin kamera. Uppväxtens landskap och miljö präglade honom.

Runt omkring sig hade han släktingar och bekanta som alla på ett eller annat sätt ingick i organisationen kring gruvdriften. De ständigt rullande malmtågen berättade om att han och alla andra i Malmfälten hörde ihop med hela världen.

Urbana miljöer

Motivet har fortsatt att locka. Under hela sin karriär som fotograf har Erik Holmstedt ständigt återvänt till det industriella landskapet, till de urbana miljöerna. Fotograferat gamla nedlagda gruvor och industrier på Kolahalvön, traskat runt i det av industrin förändrade landskapet i Ruhrområdet, i Japan, i Sverige. Till vardags har motiven varit andra - som frilansande fotograf arbetar han för tidningar, tidskrifter och andra uppdragsgivare. Men som bildkonstnär går det att skönja en linje som sträcker sig från de allra första motiven och fram genom åren.

- Jag blev medveten om att allt har hängt ihop när jag började titta tillbaka på mina bilder, säger Erik Holmstedt, som på lördag öppnar en utställning på Gällivare museum.

Där visar han sina bilder från ungdomsårens Malmberget, men också ett helt rum med senare tiders bilder.

- Jag har inget direkt svar på varför jag ägnat mig åt det förändrade stads- och industrilandskapet. Men det finns ju mycket att fundera omkring de här miljöerna. Industrialiseringen har sitt pris, men den har också skapat lycka och glädje. Utan industrialismen skulle vi inte ha haft vår välfärd, vår skolgång, kunnat bygga folkhemmet - industrialismen var ju en förutsättning för så mycket. Jag har inga svar på hur man ska förhålla sig till hela problematiken, snarare en massa frågor.

Spår i landskapet

Alla imperier lämnar spår i landskapet efter sina sammanbrott. Stenruinerna påminner om romarriket, i Ryssland vittnar de övergivna industrierna om ett

annat samhällssystem fall.

- Numera talar vi om ett systemskifte här, om att vi lämnar industrialismen bakom oss. Men för den sakens skull kan vi inte förringa den tiden, säger Erik Holmstedt.

Han skyr tanken på att det var bättre förr, vill inte fastna i nostalgi.

- Man måste se upp med det romantiska skimret. För det finns naturligtvis en viss romantik i dessa enorma industrikonstruktioner byggda av mänskliga händer och en förändrad stadsmiljö skapar ofta en bitterljuv känsla. Men där måste man balansera, det gäller att se mer än bara det. För första gången ställer Erik Holmstedt nu ut på hemmaplan. I september reser han till Murmansk tillsammans med fem andra Norrbottenskonstnärer för utställning och seminarier och mot slutet av året har han en separatutställning i Konsthallen på Kulturens hus i Luleå.

- Då handlar det om vinterlandskap. Om urbana vinterlandskap.

Marianne Söderberg